

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра тактико-спеціальних дисциплін
(назва)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Начальник кафедри

полковник О. ЧЕРНЯВСЬКИЙ

« _____ » _____ 20__ року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БОЙОВА СИСТЕМА ВИЖИВАННЯ ВОЇНІВ
(у т.ч. ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА ПІДГОТОВКА)
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський)
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

вид дисципліни _____ загальна підготовка (обов'язкова)
(загальна підготовка (обов'язкова/вибіркова) / професійна підготовка (обов'язкова/вибіркова))

форма навчання _____ денна
(денна/заочна)

Харків – 2019 рік

Обсяг дисципліни: 1,5 кредитів ECTS 45 годин.

Лекцій: 2 години.

Групові заняття: 12 годин.

Практичних занять: 14 годин.

Форма контролю: модульний контроль, диференційований залік.

Термін викладання для освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»:

2 семестр.

Мова викладання: українська.

Мета:

- підготувати офіцера, який має глибокі військові знання з основ теорії та практики з виживання в екстремальних умовах,
- підготувати офіцера, який має розвинуте творче мислення і навички рефлексивного реагування на небезпеку, ознайомленого з основними способами виживання в різних природних умовах, в небезпечних ситуаціях, які можуть виникнути як у мирний, так і у воєнний час,
- підготувати офіцера, який має сформовані практичні навички з виживання в екстремальних умовах (ситуаціях);
- підготувати офіцера, який володіє організаторськими здібностями, ініціативний і має самостійне мислення.

Компетентності:

1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (K03).
2. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети (K07).
3. Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі за напрямом професійної діяльності (K14).
4. Здатність планувати, організовувати і здійснювати бій підрозділом (K15).
5. Здатність працювати автономно та в команді (включаючи навички лідерства), виконуючи посадові обов'язки офіцера тактичного рівня в ході повсякденної діяльності та бойового застосування озброєння та військової техніки підрозділу (K21).

Результати навчання:

1. Адаптуватись до швидких змін обстановки та діяти в новій ситуації (ПР03).
2. Демонструвати навички захисту себе і володіти знаннями для забезпечення захисту особового складу, озброєння та військової техніки підрозділу в бою (ПР15).

3. Підтримувати сприятливий морально-психологічний клімат та психологічну готувати особовий склад підрозділу до дій в екстремальних умовах (ПР17).

4. Стійко переносити тривалі різнопланові фізичні навантаження, пов'язані з виконанням службових обов'язків, володіти достатніми знаннями та навичками для організації спортивно-масової роботи в підрозділі (ПР21).

Теми, що розглядаються:

Кредитний модуль 1. Основи виживання в різних умовах.

Змістовий модуль 1. Основи виживання.

Змістовий модуль 2. Індивідуальні засоби медичного захисту та правила користування ними.

Змістовий модуль 3. Перша медична допомога при пораненнях, переломах, вивихах, ударах і кровотечах.

Змістовий модуль 4. Перша медична допомога при опіках та обмороженнях, враженні технічними рідинами, електричним струмом та отруйними речовинами.

Кредитний модуль 2. Основи виживання в екстремальних умовах мирного та воєнного часу.

Змістовий модуль 5. Пересування на місцевості і слідопитство.

Змістовий модуль 6. Практика дій в екстремальних умовах мирного та воєнного часу.

Форма та методи навчання:

денна форма навчання;

Пояснювально-ілюстраційний метод, при якому викладач доводить готову інформацію різними засобами, а курсанти її сприймають, усвідомлюють та фіксують у пам'яті. Цей метод є одним із найбільш економічних способів передачі знань, передбачає використання таких засобів інформації, як слово (усне і друковане), різні наочні посібники, плакати, відео- і кінофільми, комп'ютерний ілюстраційний матеріал і т. ін.

Репродуктивний метод, головною ознакою якого є доведення і повторення способу діяльності, згідно завдання викладача. Він повинен використовуватися при проведенні практичних занять.

Вищевказані методи надають курсантам знання, вміння, навички. Для розвитку їх творчих здібностей викладач повинен використовувати методи проблемного навчання: проблемне викладання, частково-пошуковий (евристичний) метод, винахідницький метод.

Проблемне викладання використовується викладачем при постановці проблеми перед тими, хто навчається і подальшого її вирішення, але при цьому викладач показує шляхи рішення, розкриває хід своєї думки. Цей метод повинен застосовуватись викладачем під час проведення практичних

занять. Безпосереднім результатом проблемного викладання повинно бути засвоєння курсантом способу і логіки вирішення конкретної проблеми, але ще без вміння застосовувати їх самостійно. Цей метод навчає курсантів способу отримання знань. З його допомогою вони отримують навички творчого мислення.

Частково-пошуковий (евристичний) метод служить меті поступового наближення курсантів до самостійного вирішення проблем шляхом попереднього навчання виконання окремих елементів рішення. Використовується при виконанні практичних завдань по прийняттю рішення на бій, коли спосіб пошуку оптимального рішення визначає викладач, але рішення знаходить сам курсант.

Винахідницький метод є необхідним для повноцінного засвоєння досвіду творчої діяльності. Викладач використовує його для забезпечення творчого застосування знань, оволодіння методами наукового пізнання, формування риси творчої діяльності є умовою формування зацікавленості, потребу в такій формі діяльності. Формами застосування цього методу є: завдання на самопідготовку.

Методи контролю:

Вхідний контроль проводиться перед вивченням навчальної дисципліни з метою визначення рівня підготовки курсантів із навчальних дисциплін, які забезпечують цю дисципліну. Він проводиться на одному з перших занять за завданнями, які відповідають навчальному матеріалу попередніх дисциплін. Результати контролю аналізуються на кафедральних (міжкафедральних) нарадах спільно з викладачами кафедр попередніх дисциплін. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги курсантам, коригування навчального процесу.

Поточний контроль - оцінювання теоретичних знань і практичних навичок курсанта з конкретного змістового модуля (логічно завершеної частини навчальної дисципліни). Проводиться викладачами на всіх видах навчальних занять.

Форми проведення поточного контролю та критерії оцінки рівня знань визначаються кафедрою. Основні форми поточного контролю: усне опитування, письмовий контроль, виступ на семінарському (груповому) занятті, тестування в т.ч. із застосуванням ЕОТ, виконання нормативів, практичних і комплексних завдань, виконання та захист лабораторних, розрахункових, графічних, курсових робіт, рефератів тощо, передбачених робочою програмою модуля (навчальної дисципліни).

Основна мета поточного контролю - постійне отримання викладачем інформації про якість засвоєння курсантами матеріалу навчальної дисципліни, перевірка готовності курсантів до виконання наступних навчальних завдань, а також управління їх навчальною мотивацією.

Результати поточного контролю використовуються для коригування методів і засобів навчання та враховуються на заліках і екзаменах.

Кількість балів для визначення результатів поточного контролю залежить від рівня знань курсанта, вміння використовувати їх при виконанні практичних завдань і нормативів, володіння методикою проведення занять з особовим складом, навичок роботи з електронно-обчислювальною технікою тощо.

Результати поточного контролю фіксуються в журналі обліку навчальних занять наступним чином: у чисельнику - по 4-бальній шкалі, в знаменнику - кількість балів, яка відповідає даній оцінці по 100-бальній шкалі.

Самоконтроль призначений для самооцінки курсантами якості засвоєння навчального матеріалу з конкретного розділу (теми) навчальної дисципліни.

З цією метою в навчальних посібниках для кожної теми (розділу), а також у завданнях на самостійну підготовку передбачаються питання для самоконтролю. Більша ефективність самоконтролю забезпечується спеціальними програмами самоконтролю та самооцінки, які є складовими частинами електронних підручників та автоматизованих навчальних курсів.

Самоконтроль здійснюється у формі тестування на ПЕОМ за тему, розділ, навчальну дисципліну.

Модульний контроль полягає в оцінюванні результатів навчання курсантів із вивчення навчального матеріалу змістового модуля за результатами поточних контролів і контрольних заходів.

Структура завдань, система проведення модульного контролю та критерії оцінки рівня знань, розробляються кафедрою та визначаються в програмах (робочих програмах) навчальних дисциплін. Він проводиться у тижні для контрольних заходів відповідно до графіку навчального процесу.

Модульний контроль є обов'язковим. За результатами поточного контролю курсант не може бути звільненим від модульного контролю.

Методи підсумкового контролю: екзамен.

Розподіл балів, які отримують курсанти

Таблиця 1. – Розподіл балів для оцінювання успішності курсанта

8 семестр					9 семестр			Екзамен	Сума
Кредитний модуль №1									
ЗМ №1	МК №1	ЗМ №2	ЗМ №3	Диф залік	ЗМ №4	ЗМ №5	МК №2	40	100
5	10	5	5	15	5	5	10		

Таблиця 2. – Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ECTS

Значення R	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	відмінно
80 - 89	B	добре
65 - 79	C	
55 - 64	D	задовільно
50 - 54	E	
35 - 49	FX	незадовільно
1 - 34	F	

Основна література:

1. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ ЗСУ. Частина II. (батальйон, рота). – Київ, 2016. – 315 с.
2. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ ЗСУ. Частина III. (взвод, відділення, екіпаж) – Київ, 2016. – 264 с.
3. Гайдабука В. Є. Методика відпрацювання завдань полігонної практики з тактико-спеціальної підготовки: навчально-методичний посібник / В.Є. Гайдабука. – Х.: ФВП НТУ “ХПІ”, 2012. – 128 с.
4. Галак О.В. Аерозольна протидія технічним засобам розвідки та ураження противника: навчальний посібник. / О.В. Галак, В.В. Марущенко, І.М. Мартинюк, – Х.: ФВП НТУ “ХПІ”, 2010. – 104 с.
5. Гутченко А.Г. Тактичні розрахунки із завдань служби радіаційного, хімічного, біологічного захисту: навчальний посібник / А.Г. Гутченко, С.П. Гайдарь. – Х.: ХІТВ, 2007. – 64 с.
6. Гайдабука В.Є. Дії підрозділів РХБ захисту / В.Є. Гайдабука, О.В. Галак, К.М. Хом’як – Харків: ФВП, 2011. – 118 с.
7. Довідник офіцера військ РХБ захисту: довідник / [під ред. А.І. Баталова]. – Х.: ХІТВ, 2005. – 276 с.
8. Кушнеревич М.П. Засоби аерозольного маскування та запалювальна зброя: навчальний посібник / М.П. Кушнеревич, В.В. Марущенко, О.В. Матикін. – Харків: ФВП, 2010. – 248 с.
9. Мартинюк І.М. Радіаційний, хімічний, біологічний захист підрозділів: навчальний посібник. / І.М. Мартинюк, В.В. Марущенко, В.Є. Гайдабука. – Х.: ФВП НТУ “ХПІ”, 2009. – 312 с.
10. Марущенко В.В. Радіаційна, хімічна, біологічна розвідка / В.В. Марущенко, В.Є. Гайдабука, О.В. Галак. – Харків: ФВП, 2011. – 119 с.
11. Марущенко В.В. Тактика військ РХБ захисту / В.В. Марущенко, В.Є. Гайдабука, Р.М. Швець – Харків: ФВП, 2011. – 167 с.
12. Матикін В.Б. Машини радіаційної, хімічної, біологічної розвідки / В.Б. Матикін, В.В. Марущенко – Х.: ВІТВ, 2018. – 198 с.

13. Спільний наказ МОУ та ГШ ЗСУ від 09.02.2018 №55 “Про затвердження Нормативів з радіаційного, хімічного, біологічного захисту для військових частин, військових навчальних закладів, установ та організацій Міністерства оборони України та Збройних Сил України”. - Київ, 2018. – 113 с.
14. Радченко І.О. Дії підрозділів радіаційного, хімічного контролю / І.О. Радченко, І.М. Мартинюк. – Харків: ХІТВ, 2006. – 88 с.
15. Радченко І.О. Методика тактико-спеціальної підготовки підрозділів військ РХБ захисту: навчальний посібник / [І.О. Радченко, П.Г. Ватащук, І. М. Мартинюк та ін.] – Х.: ФВП НТУ “ХПІ”, 2007. – 110 с.
16. Радченко І.О. Тактика військ РХБ захисту: навчальний посібник / І.О.Радченко, Р.М.Швець, С.А.Писарєв. – Харків: ХІТВ, 2004. – с. 104.
17. Радченко І.О. Технічні засоби збору і обробки інформації РАСТ-2М (РАГ-2М): навчальний посібник / І.О. Радченко, С.А. Писарєв, І.М.Мартинюк.. – Харків: ХІТВ, 2005. – 67 с.
18. Тактика дій частин, (підрозділів) військ РХБ захисту / [під заг. ред. В.М. Литвина]. – Київ: НАОУ, 2003. – 248 с.
19. Бойове застосування підрозділів військ радіаційного, хімічного, біологічного захисту: навч. посібн. / В. Є. Гайдабука, С. А. Писарєв, В.В. Марущенко та ін. – Х.: ФВП НТУ “ХПІ”, – 2017. – 184 с.
20. Наказ НГШ-ГК ЗСУ від 25.04.2018 року №170 “Про затвердження Порядку оформлення оперативних (бойових) документів”.
21. Наказ Міністра оборони України від 22.12.2016 року №702 “Про затвердження Інструкції з функціонування системи виявлення і оповіщення про радіаційне, хімічне, біологічне зараження у МОУ та ЗСУ”.
22. STANAG 2103 (Ed. 11)/АТР-45 (E) Warning and reporting and hazard prediction of chemical, biological, radiological and nuclear incidents (Operators manual).
23. Гайдабука В. Є. Дії вогнеметних підрозділів / В. Є. Гайдабука, О.М. Блекот, С. А. Писарєв, В. В. Марущенко, С. М. Меньшов, І. Ю. Чернявський, В. Б. Матикін. – Харків: ФВП, 2015. – 108 с.

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Таблиця 3. – Перелік дисциплін

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
Засоби спеціальної обробки	РХБ захист
Загальна тактика	
Військова дозиметрія	
Методи індикації токсичних речовин	Практика з експлуатації і бойової роботи
Організація військового зв'язку	
Засоби індивідуального та колективного захисту	
Експлуатація та водіння бойових машин	Військове стажування
Засоби аерозольного маскування та вогнеметна зброя	
Тактика військ РХБ захисту	

Провідний лектор:

Заступник начальника кафедри РХБ захисту

підполковник

В.ГАЙДАБУКА